

WIZJONERZY INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Słowa, od których
zaczęła się Unia

WPROWADZENIE

Dzień 25 marca 1957 r. był ważną datą w historii integracji europejskiej. Szefowie sześciu europejskich państw podpisali wówczas traktat rzymski. Dokument ten stanowi do dziś fundament Unii Europejskiej.

W okresie poprzedzającym to historyczne wydarzenie mężowie stanu w Europie wypowiadali się na temat unii jednoczącej państwa Europy. Ich pamiętne słowa pomogły ukształtować wspólne wyobrażenie celów i zasad, na których do dziś opiera się Unia Europejska.

Aby uczcić 60. rocznicę podpisania traktatu rzymskiego i złożyć hołd pamięci twórców idei europejskiej, przedstawiamy wybór fragmentów ich najsłynniejszych przemówień i opublikowanych dzieł.

Rudolf W. Strohmeier

Dyrektor Generalny Urzędu Publikacji
Unii Europejskiej

RICHARD

COUDENHOVE-KALERGI

RICHARD COUDENHOVE-KALERGI

(Austriak, 1894–1972) był pionierem integracji europejskiej. Całe życie poświęcił swojej wizji „Paneuropy” i opartemu na niej popularnemu ruchowi, który stworzył na początku

lat dwudziestych XX w. Na przestrzeni kilku dekad Coudenhove-Kalergi utworzył sieć politycznych liderów, którzy pomagali propagować polityczną i gospodarczą integrację Europy.

„Europa jako koncepcja polityczna nie istnieje. W tej części świata narody i państwa współistnieją w chaosie, w beczce prochu pełnej międzynarodowych konfliktów, na terenie przyszłych ognisk zapalnych. Oto »kwestia europejska«: wzajemna nienawiść Europejczyków, która zatruwa atmosferę... Można to rozwiązać jedynie w drodze unii narodów Europy”.

Fragment manifestu opublikowanego przez Richarda Coudenhove-Kalergiego w 1923 r., w którym po raz pierwszy pojawia się idea Unii Paneuropejskiej.

**ALTIERO
SPINELLI**

ALTIERO SPINELLI

(Włoch, 1907–1986) był gorącym zwolennikiem europejskiego państwa federacyjnego. W 1943 r. założył

Europejski Ruch Federalistyczny. Był członkiem Komisji Europejskiej (1970–1976) i Parlamentu Europejskiego (1976–1986).

„Za pomocą propagandy i działań dążących wszelkimi środkami do ustanowienia porozumienia i więzi między inicjatywami, które na pewno rodzą się w różnych krajach, należy teraz zbudować podstawy ruchu, któremu uda się zmobilizować wszystkie siły, aby dać początek nowemu organizmowi, który będzie najwspanialszym nowym bytem, jaki pojawił się w Europie od wieków... Jeżeli zrozumie to wystarczająca liczba ludzi w Europie, wówczas szybko odniosą zwycięstwo, gdyż okoliczności i nastroje będą sprzyjać ich dziełu. Będą mieć naprzeciw siebie partie i frakcje, które straciły rację bytu z powodu katastrofalnych wydarzeń w ostatnich dwudziestu latach. Będzie to czas podjęcia nowego działania, będzie to również czas dla nowych ludzi:
RUCH NA RZECZ WOLNEJ I ZJEDNOCZONEJ EUROPY”.

Fragment Manifestu z Ventotene (*Manifesto di Ventotene*), którego oficjalny tytuł brzmi: „Na rzecz wolnej i zjednoczonej Europy”. Jest to polityczna deklaracja napisana przez Altiera Spinelliego i Ernesta Rossiego w więzieniu na włoskiej wyspie Ventotene podczas drugiej wojny światowej. W manifestie nawoływano do utworzenia federacji państw europejskich, która miała zbliżyć do siebie kraje Europy i dzięki temu zapobiec wojnie.

**WINSTON
CHURCHILL**

WINSTON CHURCHILL

(Brytyjczyk, 1874–1965) był premierem Zjednoczonego Królestwa (1940–1945 i 1951–1955). Opowiadał się za stworzeniem rady Europy i nawoływał do zbudowania „Stanów Zjednoczonych

Europy”. Zorganizowane w sposób demokratyczny „stany zjednoczone” miały na celu zapobieżenie przyszłym wojnom w Europie.

„Gdyby Europa zjednoczyła się kiedyś we wspólnym dziedzictwie, trzysta lub czterysta milionów ludzi, które ją zamieszkują, cieszyłyby się bezbrzeżnym szczęściem, dobrobytem i chwałą... Musimy, na tyle, na ile potrafimy, odtworzyć Europejską Rodzinę, i nadać jej ramy, dzięki którym będzie żyć w pokoju, bezpieczeństwie i wolności. Musimy zbudować swego rodzaju Stany Zjednoczone Europy. To jedyny sposób, by setki milionów zwykłych obywateli mogły odzyskać prostą radość i nadzieję, dzięki którym warto żyć”.

Fragment przemówienia wygłoszonego przez Winstona Churchilla 19 września 1946 r. na uniwersytecie w Zurychu. Churchill podkreśla w nim, że pojednanie między Francją a Niemcami oraz utworzenie organizacji europejskiej są warunkami pokoju i wolności na kontynencie.

**ROBERT
SCHUMAN**

ROBERT SCHUMAN

(1883–1963) był francuskim mężem stanu urodzonym w Luksemburgu. Dwukrotnie pełnił urząd premiera Francji, wprowadzał reformy jako minister finansów, był również

szefem dyplomacji. Odegrał główną rolę w budowaniu powojennych instytucji europejskich i transatlantyckich, był także jednym z założycieli Unii Europejskiej, Rady Europy i NATO.

„Pokoju na świecie nie można utrzymać bez twórczego wysiłku współmiernego do grożących mu niebezpieczeństw. Wkład, jaki zjednoczona i rozwijająca się Europa może wnieść w cywilizację, jest esencją dla utrzymania tego pokoju. Będąc orędowniczką zjednoczonej Europy od ponad dwudziestu lat, Francja zawsze opowiadała się za pokojem. Nie doszło do zjednoczenia Europy – doszło do wojny. Europa nie powstanie od razu ani nie zostanie utworzona z gotowych elementów: będzie budowana z konkretnych dokonań, które doprowadzą do zaistnienia rzeczywistej solidarności”.

Fragment Deklaracji Schumana ogłoszonej przez autora 9 maja 1950 r., w której proponuje on objęcie francuskiego i niemieckiego przemysłu produkcji węgla i stali wspólnym zarządzaniem. Współpraca miała być zaplanowana w taki sposób, by europejskie kraje zaczęły łączyć wspólny interes. To prowadziło do stopniowej integracji politycznej, która pomogłaby stworzyć między nimi pokojowe relacje.

ALCIDE

DE GASPERI

ALCIDE DE GASPERI

(1881–1954) był politykiem i premierem Włoch (1945–1953). Urodzony w monarchii austro-węgierskiej, był posłem do parlamentu w Wiedniu. Po drugiej wojnie światowej przyczynił się do odbudowy Włoch. Jego ideałem była pokojowa współpraca między

narodami. Był głównym pomysłodawcą różnych inicjatyw na rzecz integracji europejskiej. W 1954 r. został wybrany na przewodniczącego Zgromadzenia Parlamentarnego Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

„Historia, wraz z jej podobieństwami, przypadkami i powiązaniem, które po zerwaniu natychmiast tworzą się na nowo, pokazuje nam, że jednocząc siły, zapomnimy o urazach w naszych sercach i doprowadzimy do pokoju w Europie, zanim jeszcze podpisany zostanie pakt obronny gwarantujący ten pokój. Łącząc nasze społeczne, kulturowe i administracyjne doświadczenie, podwajamy siłę naszych krajowych potencjałów i chronimy je przed zagrożeniami, które mogą doprowadzić do ich osłabienia. Dajemy im nowe bodźce do budowania doskonalszej i szlachetniejszej cywilizacji”.

Fragment przemówienia wygłoszonego przez Alcidego De Gasperi 10 grudnia 1951 r., w którym wyjaśnia znaczenie planów utworzenia Europejskiej Wspólnoty Obronnej podczas zgromadzenia Rady Europy.

**KONRAD
ADENAUER**

KONRAD ADENAUER

(Niemiec, 1876–1967) był pierwszym kanclerzem Republiki Federalnej Niemiec (1949–1963). Jako kanclerz był zaangażowany w proces tworzenia Wspólnot Europejskich.

W 1963 r. podpisał z Charles'em de Gaulle'em francusko-niemiecki traktat przyjaźni. Dokument ten był kamieniem milowym na drodze do integracji europejskiej.

„Tworzenie Europy było poprzedzone licznymi dyskusjami. W czasach, gdy myślano wyłącznie w kategoriach państwa narodowego, idea ta była niemal przewrotna, a dla wielu wydawała się utopijna, mimo iż nie mogli zaprzeczyć, że nowa Europa jest potrzebna. Pierwszy krok na drodze do realizacji planu został uczyniony. Jesteśmy pełni nadziei, że dzięki temu nadejdzie na naszym kontynencie nowa era – era pokoju, wspólnych działań i dobrobytu. Otwiera się przed nami nowa perspektywa... W interesie pokoju, w interesie postępu musimy stworzyć Europę i stworzymy ją”.

Fragment przemówienia wygłoszonego przez Konrada Adenauera w Luksemburgu 8 września 1952 r. na posiedzeniu inauguracyjnym Specjalnej Rady Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

JEAN

MONNET

JEAN MONNET

(Francuz, 1888–1979) działał w obszarze francuskiej ekonomii politycznej i dyplomacji. Był pierwszym przewodniczącym Wysokiej Władzy

Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, założycielem Komitetu Działania na rzecz Stanów Zjednoczonych Europy i inicjatorem utworzenia Rady Europejskiej.

„We wszystkich naszych przyszłych działaniach musimy pamiętać, że ludzkość nie może ujawnić pełnego potencjału, jakim obdarzyła ją natura i historia, jeżeli nie będzie żyć w harmonii ze swoimi czasami. Jednolity rynek, który zapoczątkujemy, jest jednym z niezbędnych warunków do przeprowadzenia ogromnych zmian w dziedzinie produkcji. Zmiany te są konieczne i są możliwe jedynie wtedy, gdy się zjednoczymy zamiast się wzajemnie wyniszczać. [...] W czasach, gdy powstają pierwsze ponadnarodowe instytucje, rozpoczyna się wielka europejska rewolucja, której celem na naszym kontynencie jest zastąpienie rywalizacji między narodami zjednoczeniem w wolności i różnorodności; rewolucja, która umożliwi rozwój naszej cywilizacji i doprowadzi do jej ponownego rozkwitu”.

Fragment przemówienia otwierającego inauguracyjne posiedzenie Wspólnego Zgromadzenia, wygłoszonego 11 września 1952 r. przez Jeana Monneta, przewodniczącego Wysokiej Władzy Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, w którym definiuje on rolę pierwszych instytucji wspólnotowych i podkreśla znaczenie ustanowienia jednolitego rynku europejskiego.

PAUL-HENRI

SPAAK

PAUL-HENRI SPAAK

(Belg, 1899–1972) odegrał kluczową rolę w formułowaniu traktatów rzymskich ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę

Energii Atomowej. Był również pierwszym przewodniczącym Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych i miał znaczący udział w tworzeniu NATO.

„Odzyskaliśmy siły, wzięliśmy się w garść i niczego nie zapominając – gdyż zapomnienie byłoby zniewagą – postanowiliśmy rozpocząć tę wielką przygodę, która, jeśli się powiedzie – a powiedzie się – pozwoli nam ocalić to, co dla nas wszystkich jest najdroższe i najpiękniejsze. Niniejszy projekt traktatu nie jest więc jedynie poruszającym aktem pojednania, to dowód na ufność pokładaną w przyszłości. Nie jest to jedynie dzieło polityków i prawników – jest to pozytywny wysiłek ludzi, którzy postanowili chronić bezcenne bogactwo i jednocześnie dziedzictwo idei; stało się to dla nas jeszcze ważniejsze, gdy zaczęło mu grozić niebezpieczeństwo”.

Fragment przemówienia wygłoszonego przez Paula-Henriego Spaaka 9 marca 1953 r. w Strasburgu, podczas którego oficjalnie przekazał projekt traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Polityczną na ręce ministrów spraw zagranicznych sześciu państw członkowskich Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali.

**JOHAN WILLEM
BEYEN**

JOHAN WILLEM BEYEN

(Holender, 1897–1976) był bankowcem, urzędnikiem służby cywilnej, politykiem i dyplomatą. Pełnił urząd ministra spraw zagranicznych Holandii (1952–1956).

Stworzył plan, w którym bronił ekonomicznej koncepcji Europy i nakreślił cel polegający na stworzeniu wspólnego rynku i unii gospodarczej.

„Państwa, które chcą uczestniczyć we wspólnym rynku, muszą pamiętać, jaki jest jego prawdziwy cel: modernizacja własnych środków produkcji. Zadaniem tych państw jest umożliwienie swoim przedsiębiorstwom jak najlepszego funkcjonowania na zasadzie wolnej konkurencji zarówno wobec producentów z grupy państw uczestniczących, jak i spoza tej grupy. Wspólny rynek chroniony przed konkurencją z zewnątrz nie pozwoliłby w żaden sposób osiągnąć tego celu. Przeciwnie, byłby całkowicie sprzeczny z tym celem. To właśnie ekspansja gospodarcza zarówno na terytoriach państw uczestniczących, jak i w relacjach handlowych tych państw z całym światem figuruje jako uzasadniony priorytet w niniejszym projekcie traktatu. Wspólnota Europejska nie powinna być restrykcyjna ani w swej naturze, ani w strukturze”.

Fragment listu wysłanego przez Johana Willema Beyena 5 maja 1953 r. do szefów dyplomacji państw członkowskich Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali, w którym pisze, że aby stopniowo wprowadzać w Europie prawdziwy wolny rynek, należy doprowadzić do ogólnej integracji gospodarczej, a nie jedynie do integracji sektorowej.

**JOSEPH
BECH**

JOSEPH BECH

(Luksemburczyk, 1887–1975), polityk, który sprawował urząd premiera Luksemburga, był czynnie zaangażowany w proces integracji europejskiej. Współuczestniczył w tworzeniu

unii Beneluksu podczas drugiej wojny światowej. W 1955 r. przewodniczył konferencji w Mesynie, która doprowadziła do podpisania traktatu rzymskiego w 1957 r.

„Podpisanie traktatów ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej jest najważniejszym od czasów wojny etapem na trudnej drodze do zjednoczonej Europy. Dziś po raz pierwszy w historii narody Europy dobrowolnie jednoczą się w wielkim przedsięwzięciu, którego celem jest postęp i dobrobyt, porzucając rywalizację i antagonizmy gospodarcze na rzecz organizacji opartej na wspólnym interesie”.

Fragment przemówienia wygłoszonego przez Josepha Becha 25 marca 1957 r. w Rzymie podczas uroczystości podpisania traktatów ustanawiających Europejską Wspólnotę Gospodarczą i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej. Autor podkreśla w nim historyczne znaczenie nowych traktatów w procesie integracji europejskiej.

Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.

Numer bezpłatnej infolinii (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacje są udzielane nieodpłatnie,
większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy,
hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty).

Więcej informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (<http://europa.eu>).

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2017

Print ISBN 978-92-78-41445-0 doi:10.2830/199308 OA-04-17-077-PL-C

PDF ISBN 978-92-78-41447-4 doi:10.2830/708639 OA-04-17-077-PL-N

© Unia Europejska, 2017

Wykorzystywanie tej publikacji jest możliwe po uprzednim uzyskaniu odpowiedniej zgody
Urzędu Publikacji Unii Europejskiej (op-info-copyright@publications.europa.eu).

Zdjęcia:

Okładka: [iStock.com/bkindler](https://www.istock.com/bkindler)

Wewnętrzna strona okładki: © AP – Rozpowszechnianie zdjęcia przez strony trzecie nie jest
dozwolone

Strony 4, 8, 10, 12, 14 i 20: © Unia Europejska

Strona 2: © Nationaal Archief/Collectie Spaarnestad/Fotograaf onbekend

Strona 6: © AP 1939 – Rozpowszechnianie zdjęcia nie jest dozwolone – UE – PE

Strona 16: © AP 1948 – Rozpowszechnianie zdjęcia nie jest dozwolone – UE – PE

Strona 18: © Nationaal Archief/Collectie Spaarnestad/Harris & Ewing

Tekst:

Strona 3: *Źródło:* Richard N. Coudenhove-Kalergi, Pan-Europa, wydanie niemieckie z 1982 r., wydawnictwo Pan-Europa, Augsburg, s. 23-24.

© Pan-Europa Verlag, Wiedeń 1923

Strona 5: *Źródło:* *Il manifesto di Ventotene*, Il Mulino, «Biblioteca federalista», 1991, s. 50.

© by Società editrice Il Mulino, Bolonia 1991

Strona 7: *Źródło:* Przemówienie Winstona Churchilla na Uniwersytecie w Zurychu z 19 września 1946 r.

Dokument Rady Europy: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806981f3>

Strona 9: *Źródło:* © Archives du ministère français des Affaires étrangères et du développement international – La Courneuve (Archiwum francuskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Rozwoju Międzynarodowego – La Courneuve)

Strona 11: *Źródło:* Przemówienie Alcide'a De Gasperiego wygłoszone przed Komisją do Spraw Ogólnych Zgromadzenia Parlamentarnego 10 grudnia 1951 r.

Dokument Rady Europy: <http://coe.archivalware.co.uk/awweb/pdfopener?smd=1&md=1&did=716282>

Strona 13: *Źródło:* Przemówienie kanclerza federalnego Konrada Adenauera na inauguracyjnym posiedzeniu Specjalnej Rady Ministrów Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali wygłoszone w Luksemburgu 8 września 1952 r.

Opublikowane w Biuletynie Urzędowym Wielkiego Księstwa Luksemburga: https://www.gouvernement.lu/1824206/BID_1952_8-9.pdf

Strona 15: *Źródło:* <http://europa.eu/!Qf97JV>

Strona 17: *Źródło:* <http://europa.eu/!fU96hp>

Strona 19: *Źródło:* Archiwum Rady Unii Europejskiej, CM1 CECA CPE. 31.2.

© Unia Europejska. Wykorzystywanie treści jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła.

Strona 21: *Źródło:* Archiwum Rady Unii Europejskiej, CM3 NEG01. 98.

© Unia Europejska. Wykorzystywanie treści jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła.

■ **Urząd Publikacji**

<http://publications.europa.eu>

Print	ISBN 978-92-78-41445-0	doi:10.2830/199308	OA-04-17-077-PL-C
PDF	ISBN 978-92-78-41447-4	doi:10.2830/708639	OA-04-17-077-PL-N